

# TERVISEAMET PÕHJA TALITUS NORTHERN SERVICE OF THE HEALTH BOARD

Jõelähtme Vallavalitsus  
E-post: [kantselei@joelahtme.ee](mailto:kantselei@joelahtme.ee)

23.10.2014 nr 9.3-4/6441-3

## Jõelähtme valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise programmi eelnõu ja üldplaneeringu lähteseisukohad

Käesolevaga palusite Terviseameti Põhja talitusel (edaspidi amet) esitada omapoolne seisukoht keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) programmi osas ja lähteseisukohad või üldplaneeringus eritähelepanu vajavad aspektid, millega tuleks üldplaneeringu koostamisel arvestada.

Üldplaneeringuga kavandatakse valla maa- ja vee-alade funktsionaalne tsoneerimine, määratakse elamuehituse ja kruntimise põhimõtted, tootmisalad, puhke- ja virgestusalad, ranna ja kalda kasutustingimused, miljöövääruslikud piirkonnad ja kavandatakse teiste, planeerimisseadusest tulenevate eesmärkide täitmine.

Inimest ümbritsev keskkond mõjutab tervise seisundit sageli enam kui seda tajutakse. Samaaegselt avaldavad inimese tervisele mõju mitmed keskkonnast tulenevad ohutegurid (müra, õhusaaste, vibratsioon, radoon, mitteioniseeriv kiirgus, joogivee kvaliteet, valgusreostus). Seega on keskkonnamõju tervisele kompleksne ning sõltub nii keskkonnategurite iseloomust kui ka ajast, mille jooksul nad tervist mõjutavad.

Ameti detailplaneeringute hindamise komisjon on tutvunud Jõelähtme valla üldplaneeringu KSH programmi eelnõuga ja üldplaneeringu lähteseisukohtadega ning esitab omapoolsed märkused alljärgnevalt:

- Jõelähtme vallas on kaitsmata (karstialad) ja nõrgalt kaitstud pinnavormiga alasid ning sellest tulenevalt tuleb olulist tähelepanu pöörata joogiveeallikatele ja reoveekäitlusele. Inimeste tervise kaitseks tuleb tagada kvaliteetne joogivesi, nõuetekohane reoveekäitus joogivee kvaliteedi säilitamiseks ning vajadusel rakendada meetmeid joogivee kvaliteedi parandamiseks. Põllumajanduslik tegevus ja objektid (sõnnikuhoidlad, laudad jne) võivad omakorda ohustada põhjavee kvaliteeti. Arvestama peab asjaoluga, et nõukogudeaegsed joogivee puurkaevud puuriti ekspluateerimisajaga 30 aastat. Selliseid puurkaeve on suhteliselt palju ja teatud perioodil võivad ilmned probleemid joogivee kvaliteediga ning tekkida vajadus uute puurkaevude rajamiseks. Joogivee reostusohu vältimiseks tuleb tähelepanu pöörata ka vanadele ja amortiseerunud kanalisatsioonitorustikele.

Hiiu 42                      Tel + 372 6943 700  
11619 TALLINN            Faks + 372 6943 701

Järvamaa esindus:        Pärnu 58 Paide 72712        tel. 385 0613  
Raplamaa esindus:        Mahlamäe 8-32, Rapla 79511 tel. 489 4907  
Sanitaarkarantiini büroo: Hiiu 42, 11619 Tallinn        tel. 694 3750

[www.terviseamet.ee](http://www.terviseamet.ee) e-post: [pohja@terviseamet.ee](mailto:pohja@terviseamet.ee)  
Registrikood 70008799

Olemasoleva asustuse olulisel laiendamisel või uue planeerimisel arvestada joogivee ressursi olemasolu ja joogiveekvaliteedi nõuetega.

Kambrium-Vendi veehorisondist võetavas joogivees on suhteliselt kõrge radionukliidide sisaldus, mis on oluline aspekt seoses Jõelähtme valla veevõrkidega. Vältimaks joogivee lubatust kõrgema radionukliidide sisalduse negatiivset mõju tarbijate tervisele, soovitame uute puurkaevude kasutuselevõtul võimalusel kasutada nende veekihtide põhjavett, kus radioloogilised näitajad on madalamad või segada erinevate veekihtide vett. Juhul kui joogivett võetakse veekihist, kus radionukliidide sisaldus on lubatust kõrgem, tuleks kaaluda veetöötlusjaamade rajamise/rekonstrueerimise korral radionukliidide eraldavate seadmete paigaldamist.

- Planeerimisel tuleb arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega (õhusaaste, müra, vibratsioon) ja tagada uutel planeeritavatel aladel kehtivad müra taotlustasemed. Ühtlasi tuleb arvestada, et ei ületata välisõhu saastatuse tasemetele ja vibratsioonile kehtestatud piirväärsi.

Uute teede (sh raudteede) projekteerimisel arvestada liiklusest tulenevate negatiivsete mõjudega ja teostada trasside valik selliselt, et nii olemasolevad kui ka perspektiivse elamufunktsiooniga alad ei jääks piirnorme ületava müra- ja õhusaaste ning vibratsiooni aladele.

Detailplaneeringute menetlemisel on tihenened juhtumid, kus lasteasutusi, koole, laste mänguväljakuid ja hooldekodusid planeeritakse magistraalteede, tiheda liiklusega maanteed äärde või mõne muu õhusaaste- ja müraallika vahetusse lähedusse. Üldplaneeringu koostamisel ja mõjude hindamisel tuleks nimetatud sotsiaalobjektidele sobivamad asukohad leida, mis oleksid eemal müra- ja õhusaaste allikatest. Sotsiaalobjektide asukohad tuleks üldplaneeringus eraldi välja tuua ja ära märkida joonistele.

Ametile on üha enam esitatud kaebusi tööstusmüra kohta, kus elamud asuvad vahetult tööstusala kõrval või asetsevad ebasoodsates tingimustes müra tõkestamise seisukohalt. Sellistel juhtudel on tegemist olemasoleva situatsiooniga, mida tuleks läbimõeldud planeerimisega ennetada, sest kaebused on hiljem praktiliselt lahendamatud. Ka keskkonnasõbraliku tootmise puhul on tootmisprotsesse, mida tehakse tootmisettevõtte territooriumil: kauba või toorme toomine, ladustamine, suuremõõduliste detailide kokkupanek või töötlemine, jäätmete ja valmistoodangu laadimine, väljavedu jt müra ning õhusaastet põhjustavad tegevused. Amet on seisukohal, et elumuala ja tööstusala vahel peaks olema planeeritud puhverala, mis leevendaks tootmisest põhjustatud negatiivseid mõjusid ning tagaks elumualal normeeritud müra- ja välisõhu saastatuse tasemed. Õhusaaste puhul peab arvestama mitmest saasteallikast tuleneva võimaliku koosmõjuga. Puhverala võib olla kõrghaljastusega haljasala, äri- või ühiskondlike hoonete ala või muu müra suhtes mittetundlike hoonete ala. Erilist tähelepanu palume üldplaneeringus pöörata elamumaade paiknemisele Muuga sadama suhtes. Muuga sadam on problemaatiline objekt nii müra kui õhusaaste osas, kus tegutsevad erinevad ettevõtted, mille tegevuse üle on keeruline kontrolli teostada. Soovitame üldplaneeringus Muuga sadama lähipiirkonda elumumaid mitte planeerida.

Võimalike müraobjektidena tuleks üldplaneeringu menetlemisel ja KSH-s käsitleda alajaamasid. Probleemaatilised on eelkõige suured alajaamad, kuid ka vanemad ja väiksemad alajaamad, mis paiknevad elamutele lähedal. Elanikke häirib reeglina ööpäevaringne, ühtlane ja tonaalne müra, mistõttu palume planeerimisprotsessis elamumaade ja alajaamade lähestikku paiknemisele ning võimalikele leevendusmeetmetele tähelepanu pöörata.

- Oluliseks terviseriskiks on kõrge radoonitase (Rn) elamutes või ühiskasutusega hoonetes, mis võib põhjustada hingamisteede haigusi ja kopsuvähki. Radoonisisaldus pinnases ei ole ühtlaselt jaotunud. Aladel, kus Rn sisaldus pinnaseõhus ületab lubatud piirväärtuse (50 kBq/m<sup>3</sup>) tuleb elamute, olme- ja teiste samaotstarbeliste hoonete projekteerimisel eelnevalt teha detailsemad Rn-riski uuringud. Andmed võimaldavad maja asukoha pinnases kõrge Rn-sisalduse korral rakendada ehitamisel radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2009 „Radooniohutu hoone projekteerimine“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m<sup>3</sup>). Radooniriski levilate kaardil on märgitud radooniohtlikud alad, mis annavad piirkondade üldise iseloomustuse. Samas tuleb arvestada, et ka madala radooniriskiga piirkonnas võib esineda kõrge radoonitasemega alasid. Seetõttu on vaja detailplaneeringustaadiumis määrata pinnase radooniriski suurus.
- Planeeringutes tuleb arvestada ka võimaliku valgusreostusega ja kavandada meetmed häirivuse vähendamiseks.
- Planeerimisel soovitame lähtuda põhimõttest, et kaitsevöönditesse (riigimaanteed, kohalikud maanteed, raudteed, elektriliinid jne) ei jääks elumumaid ega sotsiaalobjekte.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Natalja Šubina  
direktor

Rasmus Pruu 7447 402